

Brüssel, 6.8.2013
COM(2013) 571 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,
mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 453/2008 (ühenduse
vabade ametikohtade kvartalistatistika kohta) rakendamist

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,

mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 453/2008 (ühenduse vabade ametikohtade kvartalistatistika kohta) rakendamist

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

Vabade ametikohtade statistikas esitatakse teave konkreetsetel hetkel vabade ametikohtade arvu kohta. Kõnealune statistika vastab tööjõu nõudluse sellele osale, mis ei ole kaetud tööjõupakkumisega, andes seega olulist teavet tööturu vajaduste mittevastavuse suuruse ja struktuuri kohta.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 453/2008 ühenduse vabade ametikohtade kvartalistatistika kohta¹, kehtestatakse vabade ametikohtade kvartalistatistika kogumise, edastamise ja hindamise raamistik.

Määruse (EÜ) nr 453/2008 artikli 10 kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande määruse rakendamise kohta hiljemalt 24. juuniks 2010 ja seejärel iga kolme aasta tagant. Aruandes tuleks hinnata liikmesriikide esitatud statistika ja Euroopa agregaatide kvaliteeti ning selles tuleks kindlaks määrata parandamist vajavad valdkonnad.

Käesoleva aruande näol on tegu teise aruandega, mille komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitab². Aruandes toetutakse kogemustele, mis on saadud kvartaliandmete esitamise ja liikmesriikide iga-aastastes kvaliteediaruannetes sisalduvate dokumentide kaudu.

Käesoleva aruande 2. jaos esitatakse viimase kolme aasta jooksul kõnealuse määruse rakendamisel tehtud edusammud. 3. jaos hinnatakse vabade ametikohtade statistika kvaliteeti. 4. jaos keskendutakse Euroopa agregaatidele. 5. jaos esitatakse järeldused ja soovitatakse viise, mille abil on kasutajate ootusi võimalik tulevikus veelgi paremini täita.

2. RAKENDAMINE

2.1 Õigusraamistik

Kõnealuse määrusega kehtestatud üldise raamistiku täiendamiseks võttis komisjon vastu kaks rakendusmäärust:

- Komisjoni määrus (EÜ) nr 1062/2008,³ milles määratletakse sesoonse korrigeerimise menetlused, mida tuleb kohaldada alates 2014. aasta esimesest kvartalist, ning

¹ ELT L 145, 4.6.2008, lk 234.

² Vt eelmine aruanne, KOM (2010) 421.

liikmesriikide poolt komisjonile esitatavate iga-aastaste kvaliteediaruannete struktuur, sisu ja edastamiskuupäevad;

- Komisjoni määruses (EÜ) nr 19/2009,⁴ milles määratletakse termin „vaba ametikoht”; määratakse kindlaks andmete edastamise tähtajad ning täpsustatakse esimese andmeedastusega hõlmatavad ajavahemikud. Lisaks sellele koostavad riigid teostatavusuuringuid ning nende raames käsitletavat teemat on loetletud käesoleva õigusakti lisas.

Vastavalt eespool nimetatud õigusaktidele on kõik liikmesriigid kohustatud esitama vabade ametikohtade arvu ja hõivatud ametikohtade arvu aegreda alates 2010. aasta esimesest kvartalist hiljemalt 70 päeva jooksul pärast kvartali lõppu. Lisaks peavad need liikmesriigid, kelle töötajate arv moodustab üle 3% Euroopa Liidu töötajate koguarvust, edastama andmed 45 päeva jooksul pärast kvartali lõppu.

Liikmesriigid peavad esitama kõigi äriüksuste ja NACE REV. 2 majanduse tegevusalade klassifikaatori⁵ iga jao vabade ametikohtade ning hõivatud ametikohtade arvu.

Siiski on väikeettevõtete (vähem kui 10 töötajaga üksused) ja NACE jagude O kuni S⁶ (kus põhitegevus hõlmab avalikku haldust, tervishoiuteenuseid ja haridust) puhul vabade ametikohtade kvartalistatistika käsitleva määrusega ette nähtud, et liikmesriigid, kellel on raskusi andmete esitamisega, peaksid koostama teostatavusuuringud.

2.2 Teostatavusuuringud

Taani, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Malta ja Austria koostasid eespool nimetatud teostatavusuuringud. Kõik nimetatud riigid esitasid tulemused Eurostatile, kuid nende järeldused seoses võimalusega vabade ametikohtade kvartalistatistika käsitleva määruse rakendusala lühiajaliselt laiendada olid erinevad.

Teostatavusuuringute tulemusena hõlmasid Hispaania ja Austria määrusega viivitamata kõik majandusharud. Taani on alustanud andmete kogumist väikeettevõtete jaoks ja Malta on teinud seda sama NACE jagude O kuni S puhul. Prantsusmaa kogub andmeid väikeettevõtete jaoks igal aastal ning töötab selle nimel, et laiendada hõlmatud vabade ametikohtade

³ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1062/2008, 28. oktoober 2008, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 453/2008 (ühenduse vabade ametikohtade kvartalistatistika kohta) sesoonse korrigeerimise menetluste ja kvaliteediaruannete osas (ELT L 285, 29.10.2008, lk 3).

⁴ Komisjoni 13. jaanuari 2009. aasta määrus (EÜ) nr 19/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 453/2008 (ühenduse vabade ametikohtade kvartalistatistika kohta) vaba ametikoha, andmete kogumise võrdluskupäevade, andmete edastamisele esitatavate nõuete ja otstarbekusuuringute määratlemise osas (ELT L 9, 14.1.2009, lk 3).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).

⁶ Kõnealused jaod hõlmavad järgmisi valdkondi: avalik haldus ja riigikaitse, kohustuslik sotsiaalkindlustus (jagu O), haridus (jagu P), tervishoid ja sotsiaaltoetused (jagu Q), kunst, meelelahutus ja vaba aeg (jagu R) ja muud teenindavad tegevused nagu organisatsioonide tegevus, arvutite, tarbesemete ja kodutarvete parandamine ja muu teenindus. (jagu D).

kvartalstatistika ulatust NACE jagude O kuni S turuvälise osadeni. Itaalia ei ole seni käegakatsutavaid edusamme teinud.

Vabade ametikohtade kvartalstatistikat käsitleva määruse kohaselt võtab komisjon (Eurostat) meetmeid pärast teostatavusuuringute tulemuste kättesaadavaks tegemist. Kooskõlas kõnealuse tingimusega, kaalub komisjon praegu, milliseid asjakohaseid meetmeid võtta.

2.3 Pärast viimase aruande esitamist toimunud areng

Pärast 2010. aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud esimest aruannet on liikmesriigid täiendanud vabade ametikohtade kvartalstatistikat käsitlevate andmete kogumist ja edastamist. Komisjon andis selleks vastavalt vabade ametikohtade kvartalstatistikat käsitleva määruse artikli 8 lõikes 1 sätestatule teatavat rahalist toetust.

Vabade ametikohtade kvartalstatistika toetuste viimane voor toimus 2012. aastal. Kõnealuste toetuste abil on toetatud abisaajaid uute vabade ametikohtade kvartalstatistikat käsitlevate uuringute korraldamisel või olemasoleva andmekogumise parandamisel näiteks vastamiskoormust vähendavate meetmete kaudu.

Alates 2010. aastast on kõik liikmesriigid esitanud vabade ametikohtade statistikat. Mõned riigid on vastavalt vabade ametikohtade kvartalstatistikat käsitleva määruse konkreetsetele sätetele välja arvanud väikeettevõtted ning ühe või mitme NACE jao vahemikus O kuni S, seda andmete kogumise alustamisel esinenud raskuste tõttu. 22 liikmesriiki esitavad nüüd andmeid kogu majanduse kohta. Ülejäänud riikide (Taani, Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia ja Malta) puhul esineb siiani katvusega seotud probleeme, mis on seotud väikeste ettevõtlusüksuste ning NACE jagudega O ja/või P kuni S.

Alates 2010. aastast on Eurostat avaldanud vabade ametikohtade määra, st vabade ametikohtade osakaal kõigist (hõivatud + vabad) ametikohtadest ligikaudu 80 päeva pärast vaatluskvartalit (T + 80). Aruannete esitamise õigeaegsus paranes 2011. aastal oluliselt, kuna Eurostat alustas Euroopa Liidu ja euroala kohta vabade töökohtade määra kiirhinnangute koostamist. Kõnealune kõigi majandusharude vabade töökohtade määra kvartaalne kiirhinnang on kättesaadav Eurostati veebisaidil ligikaudu 50 päeva pärast kvartali lõppemist (T + 50).

Horvaatia laiendas 2012. aastal vabade ametikohtade kvartalstatistika kogumist, et hõlmata ELiga ühinemise hetkeks 1. juulil 2013 ka väikeettevõtteid.

Eesmärgiga vahetada häid tavasid, korraldasid liikmesriigid ja Eurostat ühiselt mitmeid seminare, mis käsitlesid kvaliteedi ja levitamise küsimusi, samuti metodoloogilisi küsimusi, sealhulgas vabade ametikohtade variatsioonikordajate arvutamist. Viimane seminar korraldati Luksemburgis märtsis 2013.

3. KVALITEET

Kvaliteeti hinnatakse viie peamise mõõtme alusel, mis on kindlaks määratud suunistes „ESS Standard for Quality Reports”,⁷ kõnealused mõõtmised on järgmised: olulisus, täpsus, õigeaegsus, sidusus/võrreldavus ning kättesaadavus ja selgus.

3.1 Olulisus

Vabade ametikohtade statistikat käsitlevate andmete kogumine on väga oluline, kuna see on ainus ühtlustatud viis, kuidas mõõta rahuldamata nõudlust tööjõu järele.

Komisjoni talitused (tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat) ja Euroopa Keskpank kasutavad ettevõtlustsükli ja tööjõuturu lühiajaliste arengute analüüsimiseks vabade ametikohtade kvartalistatistikat. Vabade ametikohtade statistika kuulub Euroopa peamiste majandusnäitajate hulka,⁸ mis on valitud vahendiks, mille abil jälgida aastast lühemate ajavahemike makromajanduslikke suundumusi.

Vabade ametikohtade statistikat käsitlevaid andmeid kasutatakse ka näitajatepõhistes struktuursetes analüüsides, mida koostatakse Euroopa 2020. aasta tööhõive ja majanduskasvu strateegia⁹ raames. Kaks vabade ametikohtade statistikat käsitlevat näitajat on lisatud ühisesse hindamisraamistikku, mis on tulemustabeliks, mida kasutatakse strateegia „Euroopa 2020” raames tööhõivega seotud edusammude jälgimiseks.

Vabade ametikohtade statistika olulisus suureneks veelgi, kui lahendataks olemasolevad katvusega seotud probleemid, mis tulenevad NACE jagusid O kuni S ja väikeettevõtteid käsitleva statistikaga seotud valikulisest sättest.

3.2 Täpsus

Vabade ametikohtade variatsioonikordaja arvutamine on eriti raske vabade ametikohtade väga tasakaalust väljas jaotuse tõttu, st enamik vastustest kipub olema 0. Vaatlusaasta 2011 kvaliteediaruannete kohaselt mahtusid variatsioonikordajad liikmesriikide hinnangute puhul vabade ametikohtade arvu osas vahemikku üks kuni seitse protsenti, vaid Bulgaaria ei mahtunud nimetatud vahemikku.

Hinnangute läbivaatamine on kasutajate jaoks eriti murettekitav, ja sellel on täpsuse juures täita oluline roll. Olukord on erinev vabade ametikohtade määra kahe versiooni puhul. Tavaliselt on teave kõigilt liikmesriikidelt kättesaadav T+ 80 päeval levitatavate andmete hulgas. Seetõttu hõlmavad euroala ja EL 27 (t + 80) kohta avaldatud hinnangud kõiki esitatud andmeid. Need vaadatakse läbi ainult siis, kui liikmesriigid esitavad andmed pärast

⁷ Vt „ESS Standard for Quality Reports” (kättesaadav ainult inglise keeles): http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/ver-1/quality/documents/ESQR_FINAL.pdf.

⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule eurosooni statistika kohta „Eurosooni statistika ja näitajate paremate meetodikate suunas”, KOM(2002) 661.

⁹ Komisjoni teatis „EUROOPA 2020. aastal – Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”, KOM(2010) 2020.

avaldamistähtaega. Tegelikult ei ole euroala ja EL 27 vabasid töökohti käsitlevatesse hinnangutesse pärast 2010. aasta kolmandat kvartalit parandusi tehtud.

Euroala ja EL 27 vabade ametikohtade koondmäära kiirhinnangud, mis avaldatakse T+ 50 päeval, on avatud muutmiseks ajal, mil avaldatakse T+ 80 hinnangud. Siiani on toimunud vaid mõningad muutmised. Kuue kvartali jooksul ajavahemikus 2011. aasta III kvartal kuni 2012. aasta IV kvartal, mille kohta on siiani kiirhinnanguid avaldatud, on euroala hinnangut muudetud kahel korral (2012. aasta I kvartalis 0,1 protsendipunkti võrra 1,6-lt% 1,7-le% ja 2012. aasta IV kvartalis -0,2 protsendipunkti võrra 1,8-lt% 1,6-le%), samal ajal on EL 27 hinnangut muudetud ühel korral (2012. aasta IV kvartalis -0,2 protsendipunkti võrra 1,6-lt% 1,4-le%).

Mõned liikmesriigid on eelkõige menetluse alguses teinud märkimisväärseid muudatusi nii vabade ametikohtade arvus kui ka hõivatud ametikohtade arvus. Sellel ei olnud aga märkimisväärset mõju Euroopa agregaatidele, kuna muutmist ilmnas peamiselt väiksemates liikmesriikides.

3.3 Õigeaegsus

Liikmesriigid on vabade ametikohtade statistikat käsitlevate andmete õigeaegse edastamisega seotud õiguslikud kohustused suures osas täitnud. Kreeka puhul tekkis siiski struktuurne viivitus. Kõnealuse riigiga lepiti hilinenud andmeedastusega seotud probleemi lahendamiseks kokku tegevuskava.

Õigeaegsus on viimase aruande esitamise järel paranenud peamiselt 2011. aastal euroalal ja ELis kasutusele võetud kiirhinnangute tulemusena, kõnealused hinnangud avaldatakse 50 päeva jooksul pärast kvartali lõppu, varakult enne Euroopa peamiste majandusnäitajate raamistikus seatud esialgset T+ 75 päeva eesmärki. Kõiki liikmesriike hõlmav teine hinnang avaldatakse ligikaudu 80 päeva pärast vaatluskvartalit.

3.4 Sidusus ja võrreldavus

Vabade ametikohtade sidusust ei ole võimalik otseselt kontrollida, sest Euroopa tasandil puudub muu ühtlustatud meetod rahuldamata nõudluse mõõtmiseks tööturul. Kuigi paljudes riikides loetakse riiklikele tööturuasutustele teatatud vabad ametikohad kokku, on kõnealuste andmete kasutamine vabade ametikohtade statistika sidususe kontrollimiseks problemaatiline, kuna nende puhul on probleemiks ulatuslik alakatvus, lisaks sellele on nende aluseks siseriiklikud määratlused.

Hõivatud ametikohtade arvu, mis on vabade ametikohtade määra nimetaja osa, tuleks võrrelda muudest allikatest tuleneva teabe, eelkõige tööjõu-uuringu raames esitatud hõivatute arvuga. Eurostat leppis liikmesriikidega kokku kvaliteediaruannete kohaldamisala asjaomases laiendamises. Võrdlused ja erinevuste hilisemad hindamised peavad arvesse võtma allikate kontseptuaalseid ja uuringupõhiseid erinevusi.

Võrreldavuse puhul on oluline võrdlusküüpäev, millal vabade ametikohtade statistika kohta teatavas kvartalis andmeid kogutakse. Komisjoni määruse (EÜ) nr 19/2009 artikli 2 alusel eelistatakse teabe kogumist pidevalt või mitme küüpäeva jooksul kvartalis. Praegu koguvad vabade ametikohtade statistikat käsitlevaid andmeid kvartalis mitme küüpäeva jooksul ainult 12 liikmesriiki ja Horvaatia¹⁰. On soovitatav, et ka teised liikmesriigid hakkaksid järgima sama praktikat, millega tagatakse, et kogu kvartali hinnang on kõikehõlmav.

Võrreldavusega seotud peamiseks probleemiks on see, et kõik liikmesriigid hõlmaksid vabasid ametikohti käsitlevatesse uuringutesse kogu majanduse, st väikeettevõtted ja NACE jaod O kuni S. Vastavalt punktides 2.2 ja 2.3 märgitule, ei täida viis liikmesriiki siiani kõnealust eesmärki.

3.5 Kättesaadavus ja selgus

Vabade ametikohtade statistika on kättesaadav Eurostati tavapärase levikanalite kaudu, nimelt Eurobase'i veebipõhises andmebaasis ning Eurostati veebisaidil kättesaadaval spetsiaalsel Statistics Explained leheküljel¹¹. Viimane pakub õigeaegset teavet vabade ametikohtade määra kohta nii Euroopa agregaatide kui ka üksikute riikide osas, hõlmates sealhulgas aja jooksul aset leidnud arengut kirjeldavaid tabeleid.

Liikmesriigid esitavad iga-aastased kvaliteediaruanded vastavalt komisjoni määrusele (EÜ) nr 19/2009, mis võimaldab Eurostatil ajakohastada kasutajatele antavaid metaandmeid.

Vabade ametikohtade määra andmete selgust ja kättesaadavust võib seega pidada heaks.

4. EUROOPA AGREGAADID

Euroopa agregate levitatakse praegu ainult vabade ametikohtade määra, mitte vabade ametikohtade absoluutarvu kohta. Selle põhjuseks on asjaolu, et selle aluseks olevad lüngad väikeste ettevõtete ja NACE jagude O kuni S pädevusulatuses mõjutavad otseselt vabade ametikohtade arvu, samas kui üldist määra ei pruugi see tingimata mõjutada.

Mõnes riigis koostatud kvaliteediuuringud, mis hõlmasid kogu majandust ning mille raames võrreldi näiteks vabasid ametikohti väikestes ettevõtetes vabade ametikohtadega muudes majandussektorites, näitavad siiski, et kõnealune eeldus ei pea täielikult paika. Sellest tulenevalt valitseb oht, et nii ELi kui ka euroala täitmata ametikohtade määra on alahinnatud.

Vaatamata sellele väitele võib Euroopa agregaatide kvaliteeti pidada rahuldavaks. Ka kiirhinnanguid võib pidada usaldusväärseteks, kuna lõplike andmete edastamisel ligikaudu üks kuu pärast kõikide dokumentide avaldamist tehakse vaid piiratud muudatusi.

¹⁰ Käesoleva aruande koostamise ajal ei olnud Horvaatia veel liikmesriik.

¹¹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Job_vacancy_statistics.

5. JÄRELDUSED

Viimase kolme aasta jooksul on vabade ametikohtade statistikat käsitlevate õigusaktide rakendamisel ja vabade ametikohtade valdkonnas usaldusväärse statistika loomisel tehtud suuri edusamme.

Riigi andmed edastati õigeaegselt ning Euroopa agregaadid on avaldatud vastavalt ajakavale. Õigeaegsus on veelgi paranenud 2011. aastal, kui Eurostat hakkas avaldama kiirhinnanguid. Avaldatud kiir- ja lõplike hinnangute Euroopa agregaatide puhul on väikeseid muudatusi tehtud ainult ühel korral.

Lisaks sellele on mõnedes riikides, kus majanduse katvus oli varem piiratum, hiljuti laiendatud vabade ametikohtade statistikat käsitlevate uuringute ulatust.

Siiski on puudulik katvus ikka veel peamine põhjus, miks ei ole võimalik vabade ametikohtade statistikat käsitlevaid andmeid laiemalt kasutada. On äärmiselt oluline, et kõik liikmesriigid hõlmaksid oma kvartalihinnangutega täielikult avaliku sektori ja väikeettevõtted. Komisjon uurib, kuidas olukorda sellega seoses parandada, sealhulgas võimalusi uute seadusandlike algatuste käivitamiseks, et tagada vajalike muudatuste tegemine.